SWT-40

Karabin samopowtarzalny SWT-40

W rękach fińskiego żołnierza – Wojna Kontynuacyjna

Historia konstrukcji

w 1938 roku w Związku Radzieckim został przeprowadzony konkurs na skonstruowanie karabinu samopowtarzalnego, który miał się stać następcą niezbyt udanego karabinu automatycznego typu AWS obr. 1936 i po części karabinów powtarzalnych Mosina obr. 1891/30. Zwycięzcą przeprowadzonego konkursu został radziecki konstruktor Fiodor Tokariew.

Jego karabin samopowtarzalny został przyjęty do uzbrojenia w drugiej połowie 1938 roku. W następnym roku wraz z wyprodukowaną krótką serią nowej broni, oznaczonej początkowo jako SWT-38. Broń ta była początkowo testowana w warunkach poligonowych. Pierwsze warunki bojowe w czasie trwania tzw. „Wojny Zimowej", kiedy Związek Radziecki zaatakował Finlandię, wymusiły konstruktora na dokonaniu pewnych zmian w konstrukcji

broni. Efektem intensywnych testów nowej broni było wprowadzenie do produkcji seryjnej nowego modelu, oznaczonego jako SWT-40. Bardzo szybko zaczęto także wytwarzanie nowej broni w wersji „snajperskiej”, gdzie karabiny SWT-40 były dodatkowo wyposażone w celowniki optyczne typu PU.

Jeszcze przed niemieckim atakiem na Związek Radziecki 22 czerwca 1941 roku, w Związku Radzieckim były plany przezbrojenia drużyn strzeleckich Armii Czerwonej w karabiny samopowtarzalne, dlatego do końca 1941 roku zostało ich wyprodukowanych ponad milion sztuk. Jednak wraz z nastaniem nowego 1942 roku ich produkcja znacząco zmalała. Szybko okazało się, że w trudnych warunkach polowych żołnierze liniowi, którzy słabo byli obeznani z budową i mechaniką działania broni, woleli powracać do znacznie prostszych w udowe karabinów powtarzalnych obr. 1891/30 Mosina. Duża liczba karabinów samopowtarzalnych SWT-40 dostała się w ręce niemieckiego najeźdźcy. Szybko okazywało się, że radzieccy żołnierze nie potrafili odpowiednio zadbać o swoją nową broń, dlatego przypadki zacinania się broni zdarzały się nader często. Karabiny samopowtarzalne nigdy, mimo niemałej liczby – nie zastąpiły bardziej niezawodnych karabinów powtarzalnych systemu Mosina. W połowie 1942 roku zakończono produkcję wersji karabinu samopowtarzalnego SWT-40 z instalowanym celownikiem optycznym typu PU.

Radzieckie karabiny powtarzalne, które dostały się w ręce niemieckie, otrzymały następujące oznaczenia – SWT-38; Selbstladegewehr 258(r) oraz wersja SWT-40; Selbstladegewehr 259(r). Natomiast wersja „snajperska” karabinu SWT-40 otrzymała oznaczenie; Selbstlande-Zielfernrohrhewehr 260(r). Po zapoznaniu się z radziecką konstrukcją, Niemcy takzę rozpoczeli opracowanie jak najbardziej niezawodnego karabinu powtarzalnego z doczepianym od dołu magazynkiem – Gewehr G43. Pewna liczba broni została także zdobyta przez jednostki armii fińskiej podczas Wojny Zimowej (wersja SWT-38) oraz podczas tzw. Wojny Kontynuacyjnej z lat 1941-1944 (wersja SWT-40).

Podawane są liczby rzędu do 3000 zdobytych egzemplarzy wersji SWT-38 oraz nawet 17 000 egzemplarzy karabinów SWT-40.

Drzonów – Lubuskie Muzeum Wojskowe

Produkcję karabinów samopowtarzalnych SWT-40 zakończono na początku 1945 roku, wraz z opracowaniem innej broni samopowtarzalnej, jednakże tym razem na nowy nabój pośredni – karabinkiem SKS. Sama wielkość produkcji nie jest dokładnie znana, a szacowana jest w zakresie między: 1 600 000, a 2 000

000 wyprodukowanych egzemplarzy.

Opis konstrukcji

Karabin SWT-40 był bronią samopowtarzalną. Zasada działania półautomatyki, odbywała się na odprowadzaniu gazów prochowych. Tłok gazowy o długim skoku, zamek ryglowany przez przekoszenie. Karabin strzelał z zamka zamkniętego/ Mechanizm spustowy broni posiadał możliwość prowadzenia ognia pojedynczego. Zasilanie z pojedynczego magazynka jednorzędowego o pojemności 10 naboi typu Mosin 7,62 x 54 mm R. Magazynek można było załadować także bez jego odłączania od broni, za pomocą łódek nabojowych do karabinu Mosin. Przyrządy celownicze broni składały się z muszki i celownika krzywkowego (ze szczerbinką). Naboje pakowano w zbiorcze drewniane skrzynki mieszczące 880 sztuk.

Amunicja

1. Zwykła 7,62-мм винтовочный патрон с пулей Л образца 1930 года;

Długość naboju: 77,16 mm

Długość pocisku: 28,6 mm

Masa naboju: 23,2 g

Masa pocisku: 9,7 g

Masa ładunku miotającego: 3,25 g

Prędkość wylotowa: 860-875 m/s

Pocisk pełnopłaszczowy z ołowianym rdzeniem.

2. Zwykła dalekonośna 7,62-мм винтовочный патрон с пулей Д образца 1930 года;

Długość naboju: 78,87 mm

Długość pocisku: 33,4 mm

Masa naboju: 25,2 g

Masa pocisku: 11,9 g

Masa ładunku miotającego: 3,1 g

Prędkość wylotowa: 795-810 m/s

Pocisk pełnopłaszczowy z ołowianym rdzeniem. W celach łatwej identyfikacji czubek pocisku był pomalowany na żółto.

Polscy żołnierze podczas szkolenia na terytorium Związku Radzieckiego

3. Przeciwpancerna 7,62-мм винтовочный патрон с бронебойной пулей образца 1930 года (Б-30);

Długość naboju: 78,87 mm

Długość pocisku: 33,4 mm

Masa naboju: 27,7 g

Masa pocisku: 11,0 g

Masa ładunku miotającego: 3,05 g

Prędkość wylotowa: 815-830 m/s

Pocisk pełnopłaszczowy ze stalowym rdzeniem. W celach łatwej identyfikacji czubek pocisku był pomalowany na czarno. Przebijalność płyty pionowej wynosiła 7 mm z odległości 400 metrów.

4. Przeciwpancerno-zapalająca 7,62-мм винтовочный патрон с бронебойно-зажигательной пулей образца 1932 года (Б-32);

Długość naboju: 78,87 mm

Długość pocisku: 33,4 mm

Masa naboju: 27,7 g

Masa pocisku: 11,0 g

Masa ładunku miotającego: 3,1 g

Prędkość wylotowa: 860-875 m/s

Pocisk pełnopłaszczowy ze stalowym rdzeniem i umieszczoną w przedniej części (pod płaszczem) masą zapalającą. W celach łatwej identyfikacji czubek pocisku był pomalowany na czarno z umieszczonym pod spodem czerwonym paskiem.

5. Przeciwpancerno-zapalająca 7,62-мм винтовочный патрон с бронебойно-зажигательной пулей образца 1940 года (БС-40);

Długość naboju: 77,16 mm

Długość pocisku: 31 mm

Masa pocisku: 12,5 g

Prędkość wylotowa: 800 m/s

Pocisk pełnopłaszczowy z rdzeniem wykonanym z węglika wolframu i umieszczoną w przedniej części (pod płaszczem) masą zapalającą. W celach łatwej identyfikacji czubek pocisku był pomalowany na czarno.

6. Ślepa 7,62-мм винтовочные холостые

Długość naboju: 53,72 mm

Masa naboju: 11 g

Masa ładunku miotającego: 1,6 g

Amunicja szkolna.

W służbie niemieckiej przejęte egzemplarze broni otrzymały oznaczenie 7,62 mm Selbstladegewehr 259 (r), natomiast wersja z celownikiem optycznym 7,62 mm Selbstlade-Zielfernrohrgewehr 260 (r).

Kraków, Kraków, Muzeum Armii Krajowej im. gen. Emila Fieldorfa “Nila”
Broń z kolekcji Dr. Stanisława Wcisło

Podstawowe dane techniczno-taktyczne

Państwo: Związek Radziecki

Rodzaj broni: karabin samopowtarzalny

Prototyp broni: opracowany w 1940 roku

Produkcja seryjna: lata 1940-1945

Wyprodukowano egzemplarzy: ponad 1 600 000 sztuk

Kaliber lufy: 7,62 mm

Zastosowany nabój: Mosin 7,62 x 54 mm R

Magazynek: jednorzędowy o pojemności 10 naboi

Długość broni: 1226 mm

Długość lufy: 635 mm

Masa broni: niezaładowanej, bez zaczepionego magazynka – 3910 gram, z zaczepionym i naładowanym magazynkiem – 4510 gram

Prędkość początkowa wystrzelonego pocisku: 840 m/s

Szybkostrzelność praktyczna oni: około 25 strz./min.

Skuteczny zasięg maksymalny broni: do 1500 metrów

Autor – Dawid Kalka

Bibliografia

1. Karabiny karabinki i pistolety maszynowe Encyklopedia długiej broni wojskowej XX wieku – Żuk Aleksandr B.
2. Witold Głębowicz, Roman Matuszewski, Tomasz Nowakowski: Indywidualna broń strzelecka II wojny światowej, Warszawa 2010
3. http://www.dws-xip.pl/encyklopedia/